

DIGITÁLNÍ A INFORMAČNÍ AGENTURA

Export z Národní architektury eGovernmentu ČR

Obsah

Klíčové objekty informační koncepce	3
<i>Architektonické principy</i>	3
<i>Zásady řízení ICT</i>	5
<i>Hlavní cíle IKČR</i>	8
Navazující dokumenty	9
<i>Implementační plány IKČR</i>	9
<i>Dokumenty realizující IKČR</i>	10

<title>Informační koncepce ČR</title>

Klíčové objekty informační koncepce

Architektonické principy

Evropské principy

Architektonický princip EU P1: Standardně digitalizované

Zdroj: EU/EIRA

Orgány veřejné správy mají poskytovat služby primárně digitálně a samoobslužně (v různých formách, jako digitální dokumenty i strojově čitelné údaje); zároveň musí udržovat otevřené i další kanály pro ty, kteří nemohou buď z vlastního rozhodnutí, nebo z technických důvodů využívat digitální služby. Kromě toho veřejné služby mají být poskytovány i asistovaně prostřednictvím jednotného kontaktního místa a prostřednictvím různých obslužných kanálů. Subjekt práva musí však mít právo zvolit si pro komunikaci s veřejnou správou i tradiční obslužné přepážky jednotlivých OVM (opt - out princip). Architektonický princip IKČR z Informační koncepce ČR

Architektonický princip EU P2: Zásada „pouze jednou“

Zdroj: EU/EIRA

Orgány veřejné správy musí zaručit, že občané a podniky poskytují stejné informace celé veřejné správě pouze jednou. Je-li to zákonem povolené, orgány veřejné správy využívají při výkonu působnosti tyto sdílené údaje opakovaně, přičemž musí dodržovat pravidla ochrany údajů. Architektonický princip IKČR z Informační koncepce ČR

Architektonický princip EU P3: Podpora začlenění a přístupnost

Zdroj: EU/EIRA

Orgány veřejné správy musí digitální veřejné služby koncipovat tak, aby standardně podporovaly začlenění a vyhovovaly různým potřebám např. starších lidí a lidí s postižením (přístupnost). Architektonický princip IKČR z Informační koncepce ČR

Architektonický princip EU P4: Otevřenost a transparentnost

Zdroj: EU/EIRA

Orgány veřejné správy mezi sebou mají sdílet informace a data a musí občanům a podnikům umožnit přístup ke kontrole vlastních údajů a možné opravě; musí uživatelům umožnit sledování správních procesů, které se jich týkají a musí do koncipování a poskytování služeb zapojit zúčastněné strany (například podniky, výzkumné pracovníky a neziskové organizace) a spolupracovat s nimi. Architektonický princip IKČR z Informační koncepce ČR

Architektonický princip EU P5: Přeshraniční přístup jako standard

Zdroj: EU/EIRA

Orgány veřejné správy mají relevantní digitální služby zpřístupnit napříč hranicemi a mají zabránit dalšímu růstu jejich fragmentace, a tím usnadnit mobilitu na jednotném trhu. Architektonický princip IKČR z Informační koncepce ČR

Architektonický princip EU P6: Interoperabilita jako standard

Zdroj: EU/EIRA

Veřejné služby mají být koncipovány tak, aby hladce fungovaly v rámci celého jednotného trhu a napříč různými organizačními jednotkami, a opíraly se o volný pohyb údajů a digitálních služeb v Evropské unii. Současně je nezbytné zajistit interoperabilitu veřejných služeb uvnitř veřejné správy ČR jako předpoklad odstranění místní příslušnosti a snížení omezujícího vlivu věcné příslušnosti služeb VS na jejich klienty. Architektonický princip IKČR z Informační koncepce ČR

Architektonický princip EU P7: Důvěryhodnost a bezpečnost

Zdroj: EU/EIRA

Všechny iniciativy mají přesahovat pouhé dodržování právního rámce pro ochranu osobních údajů a soukromí a bezpečnost informačních technologií a mají tyto prvky zahrnout již do fáze přípravy architektury výkonu služeb veřejné správy.

Národní principy

Architektonický princip ČR P8: Jeden stát

Zdroj: IKČR

Všechny iniciativy a veřejné služby mají být postaveny na společném přístupu ministerstev a dalších OVM k vytvoření a poskytování služeb veřejné správy a postupném odbourávání nežádoucího resortismu a tvorby duplicit. Zásadou je sdílení nezbytné infrastruktury pro realizaci jednotlivých služeb na všech úrovních veřejné správy i mezi nimi. Architektonický princip IKČR z Informační koncepce ČR

Architektonický princip ČR P9: Sdílené služby veřejné správy

Zdroj: IKČR

Budování a využívání sdílených služeb ve veřejné správě je jedním ze základních principů eGovernmentu. Pokud bude výsledkem nové či upravované legislativy služba veřejné správy, má být koncipována jako služba sdílená nebo s využitím existujících sdílených služeb. Architektonický princip IKČR z Informační koncepce ČR

Architektonický princip ČR P10: Připravenost na změny

Zdroj: IKČR

Procesy i IT řešení podpory poskytování služeb veřejné správy musí být navrhovány tak, aby umožňovaly efektivně implementovat rozhodnutí reagující pružně na změnu zákonných parametrů služeb, změnu technologie, změnu dodavatele a další přicházející změny a potřeby. Architektonický princip IKČR z Informační koncepce ČR

Architektonický princip ČR P11: eGovernment jako platforma

Zdroj: IKČR

Požadavky a služby veřejné správy, stejně jako technické prostředky pro jejich naplnění, musí být co nejlépe „vestavěny“ do každodenních procesů a funkcí klientů veřejné správy, občanů a zejména podniků, a jejich běžných IT a komunikačních prostředků tak, aby pro ně bylo co nejsnazší dostát svým povinnostem vůči veřejné správě a dosáhnout svých práv. Architektonický princip IKČR z Informační koncepce ČR

Architektonický princip ČR P12: Vnitřně pouze digitální

Zdroj: IKČR

Jediný, kdo má právo vyžadovat listinné vstupy nebo výstupy je pouze klient veřejné správy. Od přijetí podání až do vypravení a doručení rozhodnutí nebo jiného výstupu, stejně jako komunikace mezi úřady navzájem a všechny interní provozní procesy veřejné správy musí být plně elektronické, bezpapírové – pokud je jejich zavedení v této podobě hospodárné (3E) a potřebné pro sdílení údajů. Jenom tak mohou být naplněny ostatní výše uvedené principy. Architektonický princip IKČR z Informační koncepce ČR

Architektonický princip ČR P13: Otevřená data jako standard

Zdroj: IKČR

Veřejné údaje evidované orgány veřejné správy ve spravovaných ISVS musí být zveřejňovány jako otevřená data. Pro neveřejné údaje musí být jako otevřená data zveřejňována jejich anonymizovaná podoba, souhrn nebo statistika, nebo obdobná forma, pokud může mít význam pro uživatele těchto dat. V případě, že orgány veřejné správy sdílejí veřejné údaje (včetně anonymizované podoby neveřejných údajů, souhrnů nebo statistik) musí je sdílet jako otevřená data. Architektonický princip IKČR z Informační koncepce ČR

Architektonický princip ČR P14: Technologická neutralita

Zdroj: IKČR

Digitální služby veřejné správy musí být technologicky nezávislé a neutrální. Musí být garantováno, že přístup k veřejným službám není závislý na konkrétní (předem určené) platformě či technologii. Architektonický princip IKČR z Informační koncepce ČR

Architektonický princip ČR P15: Uživatelská přívětivost

Zdroj: IKČR

Musí být kladen důraz na uživatelskou přívětivost zaváděných digitálních služeb veřejné správy pro různé skupiny, segmenty uživatelů. Služby musí být na prvním místě srozumitelné, uzpůsobené rozdílným požadavkům různých cílových skupin uživatelů služeb v populaci. Služba má být z hlediska uživatelského rozhraní otevřená, nesmí se omezovat na proprietární rozhraní nebo jediný standard a předjímat jediný způsob využití služby. Architektonický princip IKČR z Informační koncepce ČR

Architektonický princip ČR P16: Konsolidace a propojování informačních systémů veřejné správy

Zdroj: IKČR

Je nutno budovat ISVS efektivně a snažit se i pro nové úkoly využívat v maximální míře již systémy stávající. Informační systémy veřejné správy je nutné rozložit do procesně (funkčně) ucelených menších komponent, a tyto komponenty maximálně sdílet pro obdobné požadavky více agend jednoho OVS nebo i mezi nimi. Architektonický princip IKČR z Informační koncepce ČR

Architektonický princip ČR P17: Omezení budování monolitických systémů

Zdroj: IKČR

Soutěžení menších, vzájemně provázaných celků bude znamenat více možností dodávat státu i pro menší spolehlivé dodavatele. Cílem je soutěžit nejlepší řešení v dané oblasti, ne největší řešení na trhu.

Zásady řízení ICT

Zásada řízení ICT Z1: Na prvním místě je klient

Zdroj: IKČR

Rozhodování v IT je na prvním místě zaměřeno na dodávku efektivních služeb, představujících zřetelnou hodnotu pro externí i interní klienty, příjemce a uživatele těchto ICT služeb na podporu výkonu služeb veřejné správy. Zásada řízení IKČR z Informační koncepce ČR

Zásada řízení ICT Z2: Standardy plánování a řízení ICT

Zdroj: IKČR

Rozvoj služeb je řízen pomocí zavedeného systému Enterprise architektury a dalších návazných standardů. Standardizované postupy vyhovují specifikaci metodických standardů a doporučení vydávaných Ministerstvem vnitra, zejména Národního architektonického rámce s možností využití dalších návazných mezinárodních standardů (TOGAF, ArchiMate, COBIT, ITIL, IT4IT, UML...) pro řízení EA a ICT procesů a služeb. Zásada řízení IKČR z Informační koncepce ČR

Zásada řízení ICT Z3: Strategické řízení pomocí IK OVS

Zdroj: IKČR

Rozvoj IS OVS je řízen dlouhodobým plánem – Informační koncepcí daného OVS. Ta zahrnuje jak strategické změny, tak potřeby procesní optimalizace, tak potřeby vyplývající ze stavu ICT. IK OVS stanovuje cíle orientované na zlepšování služeb externím klientům (veřejnost) a interním klientům (zlepšování subjektu). Třetí doporučená skupina tvoří cíle orientované na zlepšování IT (řízení služeb). Zásada řízení IKČR z Informační koncepce ČR

Zásada řízení ICT Z4: Řízení architektury

Zdroj: IKČR

Každý subjekt je povinen udržovat svůj model EA v aktuálním stavu, úrovni detailu dle své velikosti a v konzistentním stavu s povinným obsahem stanoveným Ministerstvem vnitra, který reprezentuje společné sdílené služby a prvky architektury a zároveň v konzistentním stavu s obsahem své Informační koncepce. Zásada řízení IKČR z Informační koncepce ČR

Zásada řízení ICT Z5: Řízení požadavků a změn

Zdroj: IKČR

Vyhodnocování zpětné vazby, incidentů a požadavků na služby. Funkční proces řízení životního cyklu požadavků (na nové funkce, změny, opatření eliminující rizika) je z hlediska řízení informačních služeb a řízení změn architektury klíčový. Požadavky musí být průběžně evidovány, vyhodnocovány a zapracovány do aktualizací informační koncepce subjektu, do programových dokumentů, investičních záměrů, projektů nebo plánů drobných změn. Zásada řízení IKČR z Informační koncepce ČR

Zásada řízení ICT Z6: Řízení výkonnosti a kvality

Zdroj: IKČR

Vyhodnocování výkonnosti a kvality, minimálně principy měřitelnosti a zpětné vazby, budou zavedeny do všech procesů/postupů, stejně jako role, pozice manažera kvality (nezávislost výkonnosti a kvality IT na řízení rozvoje a provozu IT). Zásada řízení IKČR z Informační koncepce ČR

Zásada řízení ICT Z7: Řízení zodpovědnosti za služby a systémy

Zdroj: IKČR

Každá agenda/proces a jeho služba musí mít svého vlastníka (osobu), který určuje strukturu a způsob výkonu procesu/agendy a je odpovědný za zlepšování, napříč všemi podpůrnými IS. Zásada řízení IKČR z Informační koncepce ČR

Zásada řízení ICT Z8: Řízení katalogu služeb

Zdroj: IKČR

IT podpora OVS je řízena pomocí katalogu ICT služeb (převážně aplikačních, ale i technologických a infrastrukturních), kterými jsou podporovány procesy výkonu interních i externích služeb veřejné správy úřadu (tradičních i digitálních). Každý subjekt aktualizuje, publikuje a propaguje na internetu svůj katalog elektronických/digitálních služeb orientovaných na veřejnost a v intranetu obdobný katalog interních digitálních služeb. Zásada řízení IKČR z Informační koncepce ČR

Zásada řízení ICT Z9: Udržení interních kompetencí

Zdroj: IKČR

Pro všechny klíčové role řízení služeb eGovernmentu a řízení informatiky má OVS vytvořeny interní pozice. To je nezbytné pro udržení nezávislosti na dodavatelích, kontinuity a celostního pohledu, a zejména zodpovědnosti. Zásada řízení IKČR z Informační koncepce ČR

Zásada řízení ICT Z10: Procesní řízení

Zdroj: IKČR

Bude zavedeno procesní řízení, nejen v IT, ale ve všech agendách/procesech. To mj. znamená, že každý proces má vlastníka/garanta a definované výstupy (služby, produkty). Dále pak definované nástroje (ISVS u agend) a role, které je využívají a vykonávají jednotlivé činnosti procesu/agendy. Role není organizační pozice. Hierarchie organizační struktury nadřízený/podřízený není procesní přístup a má řešit jen mimořádné stavy, které nejsou součástí standardních postupů. Zásada řízení IKČR z Informační koncepce ČR

Zásada řízení ICT Z11: Řízení přínosů a hodnoty

Zdroj: IKČR

Všechno rozhodování se řídí pravidly „řádného hospodáře“ a „Value for Money“. Zásada řízení IKČR z Informační koncepce ČR

Zásada řízení ICT Z12: Řízení kapacit zdrojů

Zdroj: IKČR

OVS průběžně připravuje zajištění dostatečného množství a kvality interních kapacit vlastníků procesů/agend, garantů/správce systémů, projektových manažerů a architektů, odpovídající jejich předpokládanému uvolnění do programů a projektů realizace transformačních změn. Zásada řízení IKČR z Informační koncepce ČR

Zásada řízení ICT Z13: Nezávislost návrhu, řízení a kontroly kvality

Zdroj: IKČR

Projekt musí být řízen dle standardní projektové metodiky interním PM s dostatečnou alokovanou kapacitou a kvalifikací po celou dobu návrhu, implementace a předávání ISVS do provozu, nebo externím PM (z kompetenčního centra). Pouze v případě nedostupnosti interních zdrojů a zdrojů kompetenčního centra je možné zadat PM roli externímu subjektu soutěží. Vybraný uchazeč nesmí mít vztah s dodavatelem ani provozovatelem. Zásada řízení IKČR z Informační koncepce ČR

Zásada řízení ICT Z14: Vztah informatiky a legislativy

Zdroj: IKČR

Návrhy možností informační podpory legislativních úprav je nutno vypracovávat společně s návrhy přijímání právních předpisů či jejich změn tak, aby se vzájemně ovlivňovaly směrem ke vzniku moderních a

proveditelných ustanovení. Zásada řízení IKČR z Informační koncepce ČR

Zásada řízení ICT Z15: Řízení financování ICT

Zdroj: IKČR

Dlouhodobé profesionální řízení finančních zdrojů a využívání fondů EU je integrálním principem pro všechny OVS. Je třeba pracovat s metodikou finančních kalkulací na bázi indexu rentability/CBA (analýza přínosů a celkových nákladů) a TCO (celkových nákladů na vlastnictví ICT), včetně budování kompetence ekonomicky kalkulovat optimální efektivitu a výkonnost agendy (procesu) s různou úrovní poměru personálních nákladů na její výkon a nákladů na její IT podporu. Je třeba zlepšit nejen oblast řízení investic, ale neméně dlouhodobé finanční plánování obnov infrastruktury a provozní podpory systémů. Zásada řízení IKČR z Informační koncepce ČR

Zásada řízení ICT Z16: Využívání otevřeného software a standardů

Zdroj: IKČR

Stát k zamezení vysokým dlouhodobým nákladům a rizikům používá otevřený software a otevřené standardy. Proto správce ISVS využije stávajících otevřených projektů nebo nechá nový zdrojový kód otevřený a znovu využitelný, publikuje ho pod příslušnými licencemi anebo pro konkrétní část kódu poskytne přesvědčivé vysvětlení, pro to nelze provést. Pokud využití otevřeného kódu není pro realizaci ISVS možné či vhodné, pak pro taková řešení postupuje podle zásady Z17 o vyváženém partnerství s dodavateli. Zásada řízení IKČR z Informační koncepce ČR

Zásada řízení ICT Z17: Podpora vyváženého partnerství s dodavateli

Zdroj: IKČR

Správce ISVS musí zajistit, aby vždy disponoval programovými kódy ISVS, detailní dokumentací k ISVS, licenčními právy k ISVS (právy k užívání autorského díla) a vlastní způsobilostí rozhodovat o ISVS tak, aby bylo možné upravovat a spravovat systém i prostřednictvím třetích osob, nezávislých na původním dodavateli či správci ISVS.

Hlavní cíle IKČR

Cíl IKČR 1: Uživatelsky přívětivé a efektivní „on-line“ služby pro občany a firmy

Zdroj: IKČR

Obsahem cíle je realizace konkrétních služeb eGovernmentu pro všechny skupiny veřejnosti (zejména občany ČR, podniky/podnikatele, ale rovněž cizince na území ČR), mimo jiné v souvislosti s přijatým nařízením o zřízení jednotné digitální brány. Nestačí, aby on-line služby byly pouze přívětivé, musí být rovněž bezpečné a efektivnější jak pro klienta, tak pro úřad. Půjde primárně o služby první volby umožňující řešení nejběžnějších životních situací v různých agendách veřejné správy ČR, a jako takové musí být navrhovány a budovány. Důležitou roli hrají rovněž firmy ICT sektoru, které doplňují služby státu o kategorii komerčních služeb souvisejících se službami veřejné správy. Plnění tohoto cíle vytváří hlavní služby s přidanou hodnotou pro klienty, jejichž užívání může být měřeno a vede tak přímo k naplnění měřítka hlavního cíle. Následující hlavní cíle pak vytvářejí předpoklady pro úspěšnou realizaci dílčích záměrů spadajících pod hlavní cíl č. 1. Pokud má být vize ČR naplněna (ČR se má využívat služeb eGovernmentu dostat mezi vyspělé země), tak musí být naše metodika hodnocení eGovernmentu v ČR zejména v souladu s metodikou DESI indexu Evropské komise, ale i EGD indexu OSN (musíme měřit stejné věci a stejnými měřítky). Hlavní cíl IKČR z Informační koncepce ČR

Cíl IKČR 2: Digitálně přívětivá legislativa

Zdroj: IKČR

Zlepšení oblasti služeb eGovernmentu je podmíněno odpovídající legislativou – stávající i nově přijímanou. Kvalitní legislativní proces je základem jak pro přijímání nových právních norem, tak novelizaci těch stávajících (zde ve smyslu jejich „digitální přívětivosti“, která by se měla stát přirozenou součástí nově přijímaných i revidovaných právních norem). Hlavní cíl IKČR z Informační koncepce ČR

Cíl IKČR 3: Rozvoj prostředí podporujícího rozvoj digitálních technologií v oblasti eGovernmentu

Zdroj: IKČR

Cílem opatření je ve spolupráci se sociálními partnery a s dalšími subjekty vytvořit prostředí, podporující českou společnost v digitální transformaci. Plnění tohoto cíle je spolu s legislativními úpravami klíčovým předpokladem významného posunu v celé oblasti vzdělávání, výzkumu a vývoje, ICT infrastruktury, legislativy, trhu práce, standardizace a kybernetické bezpečnosti. Je třeba se zaměřit na vytvoření příznivých podmínek pro oblast eGovernmentu. Podporovat firmy a občany v přijímání digitálních technologií. Vytvořit prostředí příznivé pro vznik, vývoj a testování digitálních a mobilních služeb a s tím související nastavení očekávání občanů. Hlavní cíl IKČR z Informační koncepce ČR

Cíl IKČR 4: Zvýšení kapacit a kompetencí zaměstnanců ve veřejné správě

Zdroj: IKČR

V návaznosti na rozšiřování pravomocí a zodpovědností pracovníků při transformaci úřadů jsou zvýšení úrovně kompetencí (způsobilostí), celková kapacita a její efektivní využití, zejména u zaměstnanců ICT ve státním sektoru, klíčovou prioritou IKČR. Ačkoli koncepce počítá s radikálně lepším využitím expertů i služeb privátního sektoru, nemohou být veřejnoprávní eGovernment služby na privátním sektoru závislé. Řada historických „vendor lock-in“ řešení je kromě finančních ztrát pro eGovernment rovněž významnou brzdou rozvoje. Celkové řešení cíle nebude ani jednoduché, ani krátké. Nicméně vhodně definovaná strategie může přinést poměrně brzy významné přínosy. Jde i o novou politiku vyhledávání a práce se zejména IT speciality v rámci státu, propagaci a budování image této práce, lepší propojení potřeb státu v oblasti digitálních služeb a vzdělávacího systému. Hlavní cíl IKČR z Informační koncepce ČR

Cíl IKČR 5: Efektivní a centrálně koordinované ICT veřejné správy

Zdroj: IKČR

Do působnosti plnění tohoto významného cíle patří zejména celkové řízení realizace IKČR a celková centrální koordinace rozvoje oblasti eGovernmentu. Jedná se tedy v porovnání s ostatními cíli více o dlouhodobý proces řízení/implementace strategie. Právě zde jsou jasně definovatelné cíle střednědobého charakteru schopné přinést významná zlepšení celku, jako je zavedení řízení eGovernmentu pomocí standardizovaných principů a postupů „Enterprise architektury“, zlepšení řízení souvisejících znalostí, implementace architektury sdílených služeb do jednotlivých architektur orgánů veřejné moci, zavedení centralizovaného řízení státních podniků a agentur specializovaných na poskytování ICT služeb a vybudování institucionální kompetence metodicky řídit procesy útvary informatiky OVS a řídit všechny fáze životního cyklu ISVS, za účelem optimalizace výkonnosti a celkové efektivity eGovernmentu jako celku. V případě zavedení centralizovaného řízení pak bude nutné zhodnotit jeho nelegislativní i legislativní možnosti řešení s ohledem na jeho dopady do oblasti hospodářské soutěže, zadávání veřejných zakázek, rozpočtových pravidel i nakládání s majetkem státu (např. novelizaci zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku a dalších).

Navazující dokumenty

Implementační plány IKČR

Vláda v roce 2018 schválila dokument Informační koncepce České republiky jež obsahuje pět hlavních cílů. K

naplnění těchto cílů schválila vláda v dubnu 2019 tzv. implementační plány, které především:

- Rozpracovávají jednotlivé dílčí cíle v rámci hlavních cílů IKČR
- Stanovují prioritní aktivity pro každý hlavní cíl
- Stanovují k dílčím cílům konkrétní záměry a opatření

Přehled priorit a úplné dokumenty implementačních plánů najdete kupříkladu [na stránce Implementační plány IKČR na digilegislativa.cz](#)

Dokumenty realizující IKČR

Metody řízení ICT veřejné správy ČR

Slovník pojmů eGovernmentu

Národní architektonický rámec

Národní architektonický plán

From:

<https://archi.gov.cz/> - Architektura eGovernmentu ČR

Permanent link:

<https://archi.gov.cz/ikcr:dokument?rev=1566464792>

Last update: 2019/08/22 11:06

